

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Kubínová, Dominika: *Vůně antropologie: etnografie parfému*. Katedra sociální a kulturní antropologie, FF UPCE, Pardubice 2024, 88 stran.

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

Předložená diplomová práce se zabývá fenoménem vůně a jejím antropologickým zpracováním. Autorka si klade za cíl etnograficky prozkoumat sociální a kulturní konstrukci vůní a jejich interpretaci.

Výzkum je realizován formou zúčastněného pozorování v jedné z parfumerií a formou polostrukturovaných rozhovorů (15 respondentů + 6 expertních rozhovorů). Je důležité zdůraznit, že výzkum se primárně týkal žen a jen marginálně mužů, autorka ale tuto skutečnost dokáže na základě výzkumu vyargumentovat a důvody pro tento akcent, jsou v její práci zřejmé. V závěru se pak také nebrání úvahám o genderových a queer perspektivách, kterými by bylo možné výzkum dále rozvíjet a obohatit. Zde jsem se jen zamyslel nad tím, jestli by tento fakt nebylo vhodné nějakým způsobem zakomponovat do názvu, případně podnázvu práce, pro konkrétnější vymezení tématu. Metodologicky je práce velice pedantně pojata a autorka si je v jejím průběhu výzkumu intenzivně vědomá faktu, že jakákoliv interpretace, ať už historická nebo sociologická, může zásadním způsobem proměnit výsledky jejího badatelského snažení. I z toho důvodu jsou její výzkumné postupy naprosto transparentní a autorka čitatele průběžně seznamuje i se způsobem jejího metodologického promyšlení tématu. Zároveň se zde věnuje i experimentálním přístupům k identifikaci vůní a jejich sociálním a kulturním asociacím. Nakolik je vůně složitě reprodukovatelný jev, jak uvádí samotná autorka, považuji tuto strategii za velice vhodnou a zajímavou. Text je koncipován primárně na teoretickém základu smyslové antropologie, ale určitě také ekonomické antropologie. Autorka promýšlí koncepci parfému jako historického a kulturního fenoménu, jehož vývoj značně souvisí s uvažováním o těle a tělesnosti, vývojem konceptu hygieny a v neposlední řadě také o sociálním statusu a jeho vztahu k volbě vůní. Práce se také zabývá tím, jakým způsobem se definuje marketingová strategie reprezentace vůní a jakým způsobem vznikají obrazy interpretující zvláštní čichový požitek, který je tak úzce spojen s emocemi. Parfém je nositelem symbolického jednání a prezentace zúčastňovaných aktérů a jako dar odráží ve své symbolické a ekonomické hodnotě vztah k člověku.

Dominika Kubínová nabízí antropologický vhled do světa vůní, který čitateli voní a přináší nesmírně zajímavou vědeckou ambici popsat fenomén, který může být v mnoha ohledech zrádný a ambivalentní. Autorce se její experimentální snažení vyplácí a na základě zvolených metod a teorií přináší zajímavé výsledky své práce.

Předkládaná práce splňuje standardy kladené na diplomovou práci v oboru sociální a kulturní antropologie a navrhuji ji k obhajobě s hodnocením A. Zároveň bych velice rád na základě obhajoby a stanoviska vedoucího práce doporučil komisi navržení práce na cenu děkana za inspirativní, pečlivé a zajímavé zpracování nekonvenčního tématu vůní etnografickou metodou.

Dne 19. 05. 2024

Mgr. Milan Durňak, Ph.D.